

Tórshavn, tann 30. september 2021
J.Nr.: LUM-00- 21/10854-16
(at tilskila í svari)
Tykkara J.nr.

Álit

viðvíkjandi klagu um setanartilgongdina av stjóra til Tjóðpall Føroya

Við skrivi, dagfest 7. juni 2021, hevur Advokatskrivstovan, umboðandi Leikarafelag Føroya, sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Viðv. kæru av setanartilgongd av stjóra fyri Tjóðpall Føroya

Leikarafelag Føroya hevur heitt á meg um at venda mær til Løgtingsins Umboðsmann og kæra málið um setanartilgongdina av stjóra fyri Tjóðpall Føroya.

Málið er fyrst kært til Uttanríkis- og Mentamálaráðið, sum hevur tikið avgerð, dagfest 16. november 2020, har klagan hjá Leikarafelagnum ikki varð gingin á mæti.

Avgerðin hjá UMMR bleiv síðani kærð til Løgtingsins Umboðsmann, sum við áliti tann 8. januar 2021, bað UMMR taka kæruavgerðina upp aftur til nýggja viðgerð. Orsøkin var, at Løgtingsins Umboðsmaður ikki metti, at málið var nóg væl upplýst, áðrenn avgerðin var tikin.

Ráðið viðgjørði síðani málið av nýggjum og tók av nýggjum avgerð tann 16. mars 2021.

Heldur ikki henda avgerð gekk klagara á mæti, og tí verður málið nú við hesum í síni heild kært til Løgtingsins Umboðsmann.

Innleiðing

Av tí at talan er um setan av einum av hægstu stórvunum innan listarlíga økið í Føroyum, metir Leikarafelagið tað tí vera serliga umráðandi at tryggja, at alt er farið rætt fram. Leikarafelagið metir seg ikki kunna lata tað fara aftur við borðinum, at spurnartekin verða sett við sjálvan legitimitetin av setanartilgongdini í Leiklistaráðnum, og felagið ynskir tí at fáa kannað til botns, um allar reglur og mannagongdir á økinum eru fylgdar.

Eg skal vegna Leikarafelagið við hesum heita á Løgtingsins Umboðsmann um at kanna málið í síni heild. Tað eru framvegis tvey viðurskipti, sum serliga leypa í eyguni, tá hugt verður eftir setanartilgongdini:

1. Leiklistaráðið ikki lokið krøvini í lógini til manning

Tað fyrsta, sum Leikarafelagið gjørði vart við, var, at Leiklistaráðið ikki hevur verið fullmannað og hevur tískil ikki uppfyllt krøvini til lógina í eitt heilt ár frá februar 2019 til februar 2020.

Tað framgongur av løgtingslóg frá 2. mai 2003 um Tjóðpall Føroya, at Leiklistaráðið setir stjóra og loysir úr starvi stjóra fyri Tjóðpall Føroya. Leiklistaráðið er samansett av 7 limum, sum landsstýrismaðurin í mentamálum setir. Ein limur verður tilnevndur eftir tilmæli frá starvsfólkunum

á Tjóðpalli Føroya sambært § 2, stk. 1, nr. 5. Tað er hesin limur, sum er tilnevndur eftir tilmæli frá starvsfólkunum á Tjóðpalli Føroya, sum ikki hevur verið umboðaður í Leiklistaráðnum í eitt heilt ár. Fyrrverandi limurin tók seg úr ráðnum í februar 2019, og eingin er seinni settur í hennara stað, fyrr enn Leikarafelagið meir ella minni av tilvild gerst varugt við hetta í januar 2020. Tað hevur tó heldur ikki verið lætt at gerast varugur við, at har manglaði ein limur, tí fyrrverandi limurin framgekk framvegis av heimasíðuni hjá Tjóðpallinum.

Leikarafelagið er av teirri greiðu fatan, at Leiklistaráðið ikki hevur verið lógliga mannað og harvið í eitt heilt ár ikki verið ført fyri at røkja sínar uppgávur og øll tey áhugamál, sum tey skulu. Hetta er serliga átaluvvert og ørkymlandi, av tí at nevnliga tilgongdin við at lýsa eftir stjóra og avgerðin um at seta nýggjan stjóra fyri Tjóðpallin er ein serliga týðningarmikil tilgongd og avgerð. Hetta er ein av kjarnuuppgávunum hjá Leiklistaráðnum og ein avgerð, sum hevur alstóran týðning fyri leiklistina í Føroyum sum heild. Eisini er talan um eina avgerð, sum røkkur fleiri ár fram í tíðina. Tískil er tað ógvuliga umráðandi, at allir viðkomandi partar verða umboðaðir sambært reglunum á økinum, og *serliga* tá talan er um umboðanina fyri leiklistina. Undirritaða gjørði vegna Leikarafelagið vart við hetta, áðrenn setanartilgongdin var liðug. Men hvørki Leiklistaráðið ella Uttanríkis- og Mentamálaráðið, helt eftir øllum at døma hetta vera ein trupulleika.

Eftir hetta samskiðið og nakrar fáar dagar áðrenn avgerðin um stjórasetan varð tikin, varð eitt umboð fyri starvsfólk sett sum sjeynði limurin í Leiklistaráðnum. Tó so, sama dag tók viðkomandi seg úr arbeiðnum við setanartilgongdini vegna ógæni.

Ein kundi fingið ta fatan út frá avgerðini hjá UMMR tann 16. mars 2021, at tað bert var í nakrar fáar dagar, at Leiklistaráðið ikki var fullmannað, sí orðingina *“Ein av limunum í Leiklistaráðnum hevði stutt fyri umsóknarfreistina tikið seg úr Leiklistaráðnum. Nýggjur limir fyri fráfarna limin varð valdur 8. januar 2020.”*

Hetta er beinleiðis skeivt, tí, sum áður víst á, so tók ... seg úr Leiklistaráðnum tann 16. februar 2019, sí skjal 1 til hetta klaguskriv, og ikki fyrr enn undirritaða hevði gjørt UMMR vart við, at Leiklistaráðið ikki var fullmannað - væl at merkja eftir drúgt samskifti við fyrrverandi forkvinnu í Leiklistaráðnum, sum ikki helt hetta vera ein trupulleika - vórðu stig tikin til at finna ein nýggjan lim.

Víst verður til **skjal 2**, har tað framgongur, at ikki fyrr enn **11.** februar 2020 var Leiklistaráðið fullmannað. Leiklistaráðið var sostatt ikki fullmannað í *eitt heilt ár*, og tað var júst í hesum tíðarskeiði, at tilgongdin at seta nýggjan stjóra var í gongd.

UMMR ger lutfalsliga nógv burturúr at greiða frá, hvussu breiðan setanarbólk Leiklistaráðið hevði. At alt ráðið at enda var partur av setanarbólkinum, betrar als ikki um støðuna við ólógliga mannaða Leiklistaráðnum alt tað undanfarna árið, men kann uppfatast sum ein roynd at flyta fokus frá veruliga og álvarsama trupulleikanum. Kærarin hevur ongar viðmerkingar til sjálva samansetingina av setanarbólkinum.

2. Setan av sama stjóra fyri 4. ferd

Eitt annað, sum hevur ørkymlað Leikarafelagið, er, at tann setti stjórin er tann sami stjórin, sum hevur verið tey seinastu 15 árin.

Í hesum sambandi skal eg vísa á, at í viðmerkingunum til lógina fyri Tjóðpall Føroya framgongur, at stjórin, sum jú hevur evstu listaligu ábyrgdina, eigur at vera útbúgvinn innan leiklistayrkið, antin sum leikstjóri, sjónleikari, leiklistafrøðingur (dramaturgur) ella líknandi, ella hava drúgvvar leiklistarligar royndir. Tað framgongur somuleiðis av lógini, at stjórin er áramálssettur, og sambært

viðmerkingunum kann hetta áramálið hægst vera 5 ár í senn.

Stjórin hevur evstu leiklistarligu ábyrgdina á økinum. Í viðmerkingunum til lógina stendur eisini soleiðis: *“Stjórin hevur listarligt frælsi, og má tí vera leiklistafólk”*.

Tað framgongur sum nevnt av lógini fyri Tjóðpall Føroya og viðmerkingunum, at talan er um eitt áramálssett starv sum stjóri. Tað er serliga innan virkisøki, so sum list og mentan, at tað er vanligt at hava áramálssetta leiðslu. Orsøkin til áramálssetan er typiskt eitt ynski um at tryggja listarliga endurnýggjan, listarliga menning, og at tryggja kreativa frælsið v.m. Tørvur er á, at listarliga og mentanarliga umhvørvið er livandi, dynamiskt og inspirerað. Hetta verður tryggt best møguligt við at leiðslan innan hesi kreativu virkisøki leypandi verður skift.

Sum nú er, er talan beinleiðis um eitt lívsstarv heldur enn eitt áramálssett, tíðaravmarkað starv. Leikarafelagið metir tað vera ivasamt, um hetta er í samsvar við tey atlit, tær fortreytir og reglur í lóg og viðmerkingum til lógina um Tjóðpallin, ella um størri dentur átti at verið lagdur á at endurnýggja listarliga umhvørvið, sum jú er endamálið við at hava áramálssettan stjóra, sambært lógini.

Fyrrverandi forkvinnan í Leiklistaráðnum hevur úttalað í útvarpssending, at áramálssetanin skal skiljast sum ein “eftirmeting” av undanfarna setanarskeiði. Tað, klientur mín veit, er eingin eftirmeting gjørd av stovninum ella undanfarna setanarskeiði.

Gjørt verður galdandi, at hóast avmarking í endursetan av sama stjóra ikki beinleiðis er sett inn í lógina ella viðmerkingarnar, so slepst ikki undan, at tá sami stjóri hevur sitið í 20 ár, so er talan *de facto* um fast starv. Og tað er ikki í samsvar við endamálið við lógarásetingini.

Lógarásetta áramálssetanin gerst við hesi praksis illosorisk.

Viðvíkjandi konketu málsviðgerðini í sambandi við setanartilgongdina er at viðmerkja, at als eingir umsøkjara av teimum, sum vóru í bólki 2 sluppu til setanarsamrøðu, so at feltið av kandidatnum bleiv alt ov smalt. Hetta, hóast klagari hevur fingið upplýst, at umsøkjari í bólki 3 als ikki hevði betri administrativar royndir og/ella útbúgving enn fleiri av umsøkjaranum í bólki 2, sum harumframt eisini høvdu praktiskar listarligar royndir og skjalprógvaðar útbúgvingar frá viðurkendum leiklistafakligum lærustovni. Fleiri av umsøkjaranum í bólki 2 høvdu eisini egin leikhús og sostatt royndir innan *fundraising*, fíggarstýring, starvsfólkaleiðslu, leiðslu av altjóða samstørvum o.s.fr.

Sostatt hevur klagari konkreta orsøk at halda, at objektivu kriteriini ikki eru hildin og umsøkjarnir ikki eru flokkaðir rætt. Heitt verður tí á Løgtingsins Umboðsmann um at kanna nærri, um best skikkaðu umsøkjarnir eru bodnir til samrøðu, herundir at gjøgnumganga tey undirliggjandi skjøl og umsóknir, sum eru grundarlag fyri tí sammetandi skjalinum, sum Uttanríkis- og mentamálaráðið vísir til mitt á s. 2 í avgerðini tann 16. mars 2021.

Leggjast skal afturat, at tá talan er um lógarfesta áramálssetan, er útskipting eitt sakligt og týðningarmikið atlit, tá starvið skal setast aftur. Tað, sum UMMR leggur dent á í avgerðini tann 16. mars 2021, er, at sitandi stjóri hevur ein fyrimun fram um aðrar umsøkjara:

“Leiklistaráðið eigur at hava í huga, at ein umsøkjari, ið hevur sitið í stjórarstarvinum í 15 ár, hevur ávísar fyrimunir fram um aðrar umsøkjara, tí kann grundgevast fyri, at minni týðningarmikil viðurskipti hjá øðrum umsøkjaram, sum ikki eru stjórar á stovninum frammanundan, ikki eiga at vera avgerandi fyri ikki at seta viðkomandi í starv.”

Gjørt verður galdandi, at hetta atlit hjá UMMR - og undanfarna Leiklistaráði - ikki er í samsvar við tey endamál og atlit, sum liggja til grund fyri at hava áramálssettan ovasta leiðara í einum listarligum leiðarastarvi, og tað, at hetta er eitt avgerðandi atlit hjá setanarmyndugleikanum ger, eisini av hesi orsök, áramálssetanina illosoriska.

At enda skal vísast til **skjal 3**, sum er skriv frá Leikarafelag Føroya til Leiklistaráðið, við ítøkiligum kritikpunktum. Hetta skriv bleiv handað Leiklistaráðnum í sambandi við endursetan av stjóranum í 2015. Ráðið hevur sostatt verið vitandi um hesi viðurskifti, og tí hevði klagari ynskt at vitað, um nøkur eftirmeting er gjørd í hesum sambandi, áðrenn sami stjóri var settur enn einaferð.

Vísandi til omanfyristandandi verður heitt á Løgtingsins Umboðsmann um sum heild at kanna, um tey atlit, sum lógu til grund fyri avgerðini, vóru í samsvar við vanligar fyrisitingarrættarlaga meginreglur. Eisini verður Løgtingsins Umboðsmaður biðin um at kanna, um avgerðin hjá Leiklistaráðnum var í tráð við tær reglur og tey atlit, sum annars framganga av lóggávuni á økinum, herundir lóg um Tjóðpall Føroya, og harvið um tilgongdin og avgerðin hevur verið lóglig... ”

Málsgongd

Av tí at klagan og partshoyringin niðanfyrir lýsir málsviðgerðina í málinum á nøktandi hátt, havi eg valt ikki at gera eina nærri lýsing av málsgongdini í hesum málinum, men bert endurgeva avgerðina frá Uttanríkis- og mentamálaráðnum, dagfest 16. mars 2021:

“Viðvíkjandi klagu um tilgongd at seta stjóra fyri Tjóðpall Føroya

Víst verður til klagu tygara til Uttanríkis- og mentamálaráðið, dagfest 7. oktober 2020, vegna Leikarafelag Føroya um Leiklistaráðið og tilgongdina at seta nýggjan stjóra við Tjóðpall Føroya. Í skrivi, dagfest 16. november 2020, boðar Uttanríkis- og mentamálaráðið tygum frá, at klagan ikki verður gingin á møti.

26. november 2020 klaga tygum avgerðina hjá Uttanríkis- og mentamálaráðnum, dagfest 16. november 2020, um ikki at ganga klagu tygara á møti til Løgtingsins umboðsmann.

Í áliti frá Løgtingsins umboðsmanni, dagfest 8. januar 2021, verður m.a. sagt: “Eg haldi, at ráðið hevði ikki allar neyðugar upplýsingar í málinum fyri at staðfesta, at Leiklistaráðið hevði tikið saklig atlit í sambandi við setanina av nýggjum stjóra til Tjóðpall Føroya. Eg haldi tí, at Uttanríkis- og mentamálaráðið hevði ikki upplýst málið nøktandi, áðrenn ráðið tók avgerð í málinum. Eg fari tí at geva Uttanríkis- og mentamálaráðnum eina áttalu fyri handfaringina av kærúmálinum og at biðja ráðið taka málið upp aftur til nýggja viðgerð”.

Vísandi til álitið frá Løgtingsins umboðsmanni hevur Uttanríkis- og mentamálaráðið tikið avgerð um at taka klagumálið upp til nýggja viðgerð, sí niðanfyrir:

Viðvíkjandi klagu um tilgongd at seta nýggjan stjóra fyri Tjóðpall Føroya Starvslýsing

Tjóðpallur Føroya lýsti eftir stjóra at seta í starv frá 1. februar 2020, og lýst varð í føroysku miðlunum. Eftirfylgjandi varð lýst uttanlands, so útlendskir umsøkjjarar høvdu betri móguleika at søkja starvið. Hetta varð gjørt eftir áheitan frá Leikarafelag Føroya. Umsóknarfreistin varð í hesum sambandi flutt frá 16. desember 2019 til 6. januar 2020 kl. 12.00.

Í lýsingini vóru hesi førleikakrøv sett:

- Leiklistaliga, leiklistafrøðiliga útbúgving ella samsvarandi royndir innan leiklistaliga økið.
- Útbúgving ella royndir innan leiðslu, fyrisiting og fíggarstýring.
- Visjónir fyri føroyskari leiklist og fyri framtíðar føroyska Tjóðpallin.
- Evnini og viljan at samstarva breitt við allar týðandi tættir í føroyska leiklista- og mentanarumhvørvinum.
- Áræði og evnini at vera ein virkin viðleikari í skapanini av nýggja Tjóðleikhúsinum.

Lýsingin ásetti eisini formlig lønar- og setanarviðurskifti.

Tá freistin at søkja starvið var úti 6. januar 2020, høvdu tilsamans 15 fólk søkt.

Setanarbólkur og meting av umsóknum

Í sambandi við viðgerðina av umsóknunum setti Leiklistaráðið ein setanarbólk. Í Leiklistaráðnum eru sjev limir, og fyra av hesum vóru valdir í setanarbólkkin. Ein av limunum í Leiklistaráðnum hevði stutt fyri umsóknarfreistina tikið seg úr Leiklistaráðnum. Nýggjur limur fyri fráfarna limin varð valdur 8. januar 2020, hetta sambært § 2, stk. 2 í løgtingslóg nr. 68 frá 2. mai 2003 um Tjóðpall Føroya og stuðul til leiklist v.m. Hesin ynskti at verða limur í setanarbólkkinum. Tá varð gjørt av, at allir limirnir í Leiklistaráðnum skuldu manna setanarbólkkin. Í fyrstu syftu taldi setanarbólkurin seks Leiklistaráðslimir, tí einki starvsfólkaumboð hevði verið í Leiklistaráðnum síðan februar 2019. Eftir áheitan frá Leikarafelag Føroya varð nýtt umboð fyri starvsfólkini á Tjóðpallinum valt, og tað hendi 11. februar 2020. Frá tí degi vóru sjev limir í setanarbólkkinum. Hetta vardi tó stutt, tí nýtilnevnda starvsfólkaumboðið metti seg vera ógegnigt at viðgera stjórasetanina, tá umboðið fekk at vita, hvør hevði søkt starvið. Tað var sostatt ein setanarbólkur við seks limum, ið gjørdi tilmæli til Leiklistaráðið um at seta stjóran.

Setanarbólkurin hevði sín fyrsta fund 7. januar 2020, og tá vóru bert teir upprunaligu fyra limirnir í bólkkinum. Næsti fundur í víðkaða setanarbólkkinum, t.e. við seks limum, var 14. januar 2020. Tá varð ein meting gjørd av umsóknunum og teimum 15 umsøkjarunum. Grundarlagið fyri metingina var sjálv umsóknin og hjáløgd skjøl. Metingin av umsóknunum var fest á eitt skjál, so til bar at gera sammetingar av umsóknunum.

Skjalið vísir, at metingin varð grundað á hesi viðurskifti:

- Útbúgving innan list
- Útbúgving innan leiðslu og fyrisiting
- Viðkomandi royndir
- Fatan av ymsu pørtunum av starvinum
- Annað viðkomandi

Í metingini sáladaði setanarbólkurin seks umsøkjarar frá, tí hesir ikki í nóg stóran mun høvdu viðkomandi útbúgving ella royndir. Setanarbólkurin legði fimm umsøkjarar til vikis í fyrsta umfari, sum kundu verða tiknir við seinni, um ongin av teimum, sum vóru vald út til samrøðu, varð settur. Setanarbólkurin valdi at bjóða fyra umsøkjarum til samrøðu. Ein av hesum fyra tók umsókn sína aftur, so trý fólk vórðu at enda kallað inn til samrøðu.

Eftir at setanarbólkurin 11. februar 2020 varð víðkaður við einum starvsfólkaumboði, helt samlaði bólkurin fund dagin eftir, 12. februar 2020, har starvsfólkaumboðið gekk gjøgnum allar umsóknirnar. Eftir gjøgnumgongdina boðaði starvsfólkaumboðið frá sínum ógegni og luttók sostatt ikki í avgerðini sama dag um at tilmæla at seta annan umsøkjaran í stjórarstarvið. Leiklistaráðið tók sbrt. § 3 í løgtingslóg nr. 68 frá 2. mai 2003 um Tjóðpall Føroya og stuðul til leiklist v.m. avgerðina um at seta stjóran fyri Tjóðpallin.

Setanarsamrøðurnar

Setanarsamrøðurnar vórðu skipaðar eftir siðbundnum leisti við spurningum, sum vórðu settir frammanundan umframt, at nakrir spurningar vórðu tillagaðir einstøku umsøkjaraunum.

Samrøður vórðu hildnar við trýggjar umsøklarar, sum setanarbólkurin metti at vera egnaðar til stjórarstarvið, og tveir teirra vórðu bodnir at fara víðari til eina nýggja samrøðu. Lýsing av bæði fyrru og seinnu samrøðunum er gjørd, sum vísir, hvat setanarbólkurin hevur lagt dent á. Fyri seinnu samrøðuna skuldu teir báðir útvaldu umsøkjaramir eisini taka eina sonevnda NEO PI 3 test, sum Jan Willemoes, sálarfrøðingur, skipaði fyri.

Tann umsøkjari, ið varð valdur frá, vísti seg mest at hava royndir av at leikstjórna, og fokusið hjá honum var meir á leikstjórn enn á fyrisiting og leiðslu. Hann hevði onga greiða ætlan fyri Tjóðpallin.

Teir báðir umsøklarar, ið fingu í boði eina nýggja samrøðu, høvdu báðir størri fokus á leiðslu og fyrisiting umframt greiðar ætlanir fyri stovnin.

NEO PI 3 testirnar og seinnu samrøðurnar úrslitaðu í, at síðstnevndu umsøklarar vóru mettir at vera væl egnaðir til at røkja starvið sum stjóri. Tí fór setanarbólkurin ikki aftur til teir umsøklarar, ið vórðu lagdir til viks, men avgerð skuldi takast um at tilmæla Leiklistaráðnum at seta annan av umsøkjaraunum frá seinna samrøðuumfari í starvið sum stjóri.

Setanarbólkurin legði dent á, hvørja tilgongd umsøkjaramir høvdu til at stjórna Tjóðpallinum fram móti einum komandi tjóðleikhúsi, sum ætlanin er at byggja. Sambært setanarbólkinum høvdu báðir umsøklarar sínar dygdir, men tann, ið varð settur í starvið, var meir sannførandi og hevði eina meir realistiska fatan av stovninum, umframt eitt fokus á høgt listarligt og fakligt støði. Viðkomandi var mettur at vera mest egnaður til starvið við støði í førleikum og royndum á økinum umframt visjónum fyri menning.

Meting hjá Uttanríkis- og mentamálaráðnum av setanartilgongdini

Uttanríkis- og mentamálaráðið heldur, at lýsingin eftir stjóra ásetir viðkomandi krøv til førleikar og royndir hjá umsøkjara, umframt upplýsir um formlig lønar- og setanarviðurskifti.

Ætlanin var at seta stjóran 1. februar 2020, men av tí at umsóknarfreistin varð longd til 6. januar 2020, byrjaði setanarskeiðið 1. mars 2020 og fimm ár fram.

Leiklistaráðið gjørdi av at seta ein setanarbólk við fyra limum av teimum sjei, sum eru í ráðnum, tá tað er fullmannað. Síðan víðkaði ráðið bólkinn til at fata um allar limirnar í ráðnum, tí ein nýggjur limur ynskti at vera við, og tá var bert ein limur eftir umframt starvsfólkaumboðið, ið varð sett í tilgongdini. Tað eru ongi formlig krøv til, hvussu nógv skulu manna ein setanarbólk, og tað er ikki óvanligt, at tað er eitt úrval av fólki í einum ráði ella stýri, sum verða sett at vera við í einum setanarbólki. Tað verður tí hildið, at tað var í lagi í fyrstu syftu at seta fyra fólk í bólkinn. At bólkurin at enda varð mannaður við øllum limunum í ráðnum, kann síggjast sum ein demokratisk og breið tilgongd.

Uttanríkis- og mentamálaráðið heldur, at tað er óheppið, at starvsfólkaumboðið kom so seint við í setanartilgongdini. Mett verður tó ikki, at hetta hevði týðning fyri avgerðina um at seta stjóra í hesum føri. Víst verður til § 2, stk. 2 í kunngerð nr. 110 frá 11. november 2003 um Leiklistaráð. Harumframt kann vísast á, at eingin áseting er í lóggávuni um Tjóðpall Føroya viðvíkjandi tiltakslimum í Leiklistaráðnum. Setanarbólkurin gjørdi eina samanberandi talvu yvir allar umsøkjaramir, har til bar at samanbera førleikar, royndir og fatan av starvinum. Metingin var

grundað á tey 5 viðurskiftini, sum eru nevnd omanfyri. Umsøkjarnir vóru bólkaðir í tríggjar bólkar:

1. teir, sum ikki í nóg stóran mun høvdu viðkomandi útbúgving innan leiklist ella leiðslu og fyrisiting ella samsvarandi ella viðkomandi royndir, vórðu valdir frá (seks)
2. teir, sum høvdu antin viðkomandi útbúgving innan leiklist ella leiðslu og fyrisiting ella samsvarandi ella viðkomandi royndir, vórðu lagdir til viks í fyrsta umfari (fimm)
3. teir, sum høvdu bæði viðkomandi útbúgving innan leiklist ella leiðslu og fyrisiting ella samsvarandi ella viðkomandi royndir, vórðu bodnir til samrøðu (fýra)

Hildið verður, at meetingin av umsøkjaronum byggir á tey formligu krøv, sum víst varð til í starvslýsingini.

Setanarbólkurin metti, at teir fýra umsøkjarnir í bólki nr. 3 omanfyri, sum vórðu bodnir til samrøðu, livdu best upp til krøvini, tá talan er um viðkomandi útbúgving og royndir. Umsóknirnar hjá hesum livdu eisini upp til krøvini um visjónir fyri føroyskari leiklist og framtíðar Tjóðpallin. Ein umsøkjari tók seg burturúr, og tríggir umsøkjarar tóku av og fóru til samrøðu.

Setanarbólkurin metti, at umsóknirnar og samrøðurnar hjá hesum trimum vístu á evni og vilja til at samstarva breitt, umframt at tær vístu áráði og evni at vera ein virkin viðleikari í skapanini av nýggja tjóðleikhúsinum.

Eftir fyrstu samrøðurnar metti setanarbólkurin, at ein av umsøkjaronum ikki var eins væl eignaður til at røkja stjórarstarvið, og tí varð hann valdur frá. Hildið var, at hann ikki vísti seg at hava so greiðar visjónir fyri Tjóðpallin, og hann hevði heldur størri fokus á leikstjórn enn á leiðslu og fyrisiting. Setanarbólkurin valdi tí bert at bjóða tveimum av umsøkjaronum til NEO PI 3 test og eina nýggja samrøðu. Mett verður, at atlitid hjá setanarbólkunum var sakligt, og at tað tí var í lagi at bjóða hinum báðum umsøkjaronum eina eyka samrøðu og test.

Sum nevnt, luku umsøkjarnir í bólki 3 krøvini í starvslýsingini. Av teimum báðum, sum fóru víðari til næstu samrøðu, hevði annar av umsøkjaronum formliga útbúgving innan leiklist. Hin umsøkjari hevði ikki formliga útbúgving, men drúgvar royndir innan leiklist, sum var javnsett í starvslýsingini. Setanarbólkurin metti, at báðir umsøkjarar livdu væl upp til krøvini um leiðslu og fyrisiting. Báðir høvdu ætlanir og visjónir fyri Tjóðpallin og høvdu góða fatan av starvinum sum stjóri fyri Tjóðpallin. Báðir høvdu leiðsluroyndir.

Tann umsøkjari, sum varð settur, hevur ikki formliga útbúgving innan leiklist, men hevur samsvarandi royndir gjøgnum drúgt leiklistarligt virksemligt og fyrisitingarligt virksemligt innan leiklist á Tjóðpalli Føroya. Manglandi formliga útbúgvingin hevur ikki verið forðing fyri, at viðkomandi hevur kunnað røkt sama stjórarstarv í 15 ár frammanundan. Sambært Leiklistaráðnum vóru visjónirnar hjá viðkomandi realistiskar samstundis sum, at umsøkjari vísti dirvi til at ganga nýggjar leiðir, og fokus varð hildið á einum høgum listarligum støði. Tann setti hevur samanlagt drúgvri fyrisitingarligar royndir innan leiklist enn hin umsøkjari.

Uttanríkis- og mentamálaráðið metir, at tann, ið varð settur í starv, lýkur øll krøvini í starvslýsingini og er skikkaður til at røkja stjórarstarvið. Hin umsøkjari lýkur eisini krøvini, men hevur ikki eins drúgvar og viðkomandi fyrisitingarligar royndir, sum tann setti.

Umsøkjarnir, ið ikki finga starvið í boði, finga grundgivin svar frá Leiklistaráðnum, hetta sb. § 21 í løgtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg. Grundgevingin var, at umsøkjari, ið fekk starvið, samanlagt leyk flestu fakligu, leiðsluligu, fyrisitingarligu og persónligu førleikakrøvini, ið vóru sett til starvið. Víst verður í hesum sambandi til FOB 1991.901.

Stjórarstarvið á Tjóðpallinum er áramálssett, og tað leggur upp til, at tað á fimta hvørjum ári skal lýsast leyst. Leiklistaráðið eigur at hava í huga, at ein umsøkjari, ið hevur sitið í stjórarstarvinum í 15 ár, hevur ávísar fyrimunir fram um aðrar umsøkjarar. Tí kann grundgevast fyri, at minni týðningarmikil viðurskifti hjá øðrum umsøkjarum, sum ikki eru stjórar á stovninum frammanundan, ikki eiga at vera avgerandi fyri ikki at seta viðkomandi í starv. Hugsað verður her um eitt nú serligan kunneika til stovnin, hvat ber til innan fyri játtanarkarmarnar og líknandi. Hetta eru viðurskifti, ið roknast kann við, at vitan fæst um, tá viðkomandi er settur í starv.

Uttanríkis- og mentamálaráðið hevur út frá øllum tilfarinum í málinum ikki orsök til at halda, at Leiklistaráðið ikki hevur tikið saklig atlit í tilgongdini at seta stjóra fyri Tjóðpall Føroya.

Niðurstøða hjá Uttanríkis- og mentamálaráðnum

Við grundarlagi í gjøgnumgongd av øllum skjølum í málinum metir Uttanríkis- og mentamálaráðið, at tilgongdin hjá Leiklistaráðnum at seta stjóra fyri Tjóðpall Føroya hevur verið saklig. Í tilgongdini hava metingar verið gjørdar av øllum umsøkjarunum, harav teir trýggir umsøkjarar, ið hava verið til samrøðu, hava lokið øll krøv í starvslýsingini, og teir báðir umsøkjarar, ið valið at enda stóð ímillum, vóru báðir skikkaðir til starvið. Leiklistaráðið valdi at seta tann umsøkjara í starvið, sum tað metti at vera best skikkaðan at leiða stovnin komandi fimm árinum út frá eini endaligari samanberandi meting.

Viðvíkjandi spurninginum um, hvørt reglur og mannagongdir eru fylgdar í sambandi við stjórasetanina, eitt nú um quorumkrav og áramálssetan, verður eisini víst til niðurstøðurnar hjá Uttanríkis- og mentamálaráðnum í svarskrivi til tygara, dagfest 16. novembur 2020.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna málið nærri, og við skrivi, dagfest 8. juni 2021, varð klagan send Uttanríkis- og mentamálaráðnum til ummælis við einari freist áljóðandi 3 vikur.

Tann 28. juni 2021 sendi Uttanríkis- og mentamálaráðið umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Viðv. klagu frá Advokatskrivstovuni, dagfest 7. juni 2021

Víst verður til skriv frá Løgtingsins umboðsmanni, dagfest 8. juni 2021, har biðið verður um, at Uttanríkis- og mentamálaráðið ger viðmerkingar til klagu frá Advokatskrivstovuni vegna Leikarafelag Føroya, dagfest 7. juni 2021.

Krøv til manning

Klagari tykist hava misskilt orðingina í avgerðini hjá ráðnum frá 16. mars 2021: “Ein av limunum í Leiklistaráðnum hevði stutt fyri umsóknarfreistina tikið seg úr Leiklistaráðnum. Nýggjur limur fyri fráfarna limin varð valdur 8. januar 2020”. Her er talan ikki um starvsfólkaumboðið, men um annan lim, t.e. limin fyri Leikarafelag Føroya, sum tók seg úr Leiklistaráðnum í úrtíð. Aðalráðið hevur upplýst hetta fyri at lýsa málið so væl, sum til ber.

Uttanríkis- og mentamálaráðið er vitandi um, at starvsfólkaumboðið hevur vantað í umleið eitt ár. Í viðgerðini av klaguni um setanartilgongdina er dentur lagdur á, at Leikarafelagið metir, at Leiklistaráðið ikki hevði heimild til at taka avgerð, tí starvsfólkaumboðið vantaði. Aðalráðið hevur víst á, at tað ikki er samt í hesum, tí vísandi til kunngerð um leiklistaráð § 2, stk. 2 er Leiklistaráðið

viðtökuført, tá í minsta lagi 5 limir eru møttir á fundi. Hetta er galdandi í øllum viðurskiftum, ikki bara í sambandi við stjórasetan.

Leggjast kann aftrat, at aðalráðið somuleiðis metir, at Leiklistaráðið hefur verið viðtökuført gjøgnum alt tíðarskeiðið, meðan starvsfólkaumboðið vantaði. Sum nevnt í avgerðini 16. novembur 2020, metir aðalráðið tað vera óheppið, at tíðarskeiðið við ongum starvsfólkaumboði gjørdist so drugt, men tað ávirkar ikki legitimitetin hjá Leiklistaráðnum, sum sbt. kunngerðini hefur verið viðtökuført hóast vantandi starvsfólkaumboð.

Setan av sama stjóra fyri 4. ferð

Leikarafelagið er ørkymlað um, at sami stjóri verður settur fyri fjórðu ferð og vil vera við, at lógarinnar tekstur um áramálssetan fyri fimm ár í senn skal lesast sum, at stjórin ikki kann verða settur aftur. Henda ørkymlan kann hava sínar orsøkir, men er óviðkomandi fyri lögfrøðiligu metingina av málinum. Lógin er púra greið. Klagari heldur, at ásetingin um áramálssetan er illusorisk. Í roynd og veru kann grundgevast øvugt og siga, at stjórin skal eftirmetast á fimta hvørjum ári, um viðkomandi søkir aftur. Tá hava aðrir umsøkjara móguleikan at søkja starvið, og Leiklistaráðið metir út frá øllum umsøkjara, hvør er tann best skikkaði til starvið. Um ein annar umsøkjari hevði verið settur betur skikkaður, hevði sami stjóri ikki verið settur aftur. Á tann hátt verður tryggað, at tann, ið settur verður, er tann, ið er best skikkaður.

Um ætlanin við áramálssetanini hevði verið, at viðkomandi stjóri ikki skuldi kunna søkja og verða settur aftur, hevði tað skula verið tilskilað í lógini, men eingin áseting er í lógini um hetta.

Val av umsøkjara til samrøðu

Uttanríkis- og mentamálaráðið hefur mett um formligu viðurskiftini í sambandi við umsóknir og samrøður og hefur mett, at formligu viðurskiftini vóru í lagi. Mett verður, at tann flokking av umsøkjara, ið er gjørd, er saklig t.e. í hesum føri, at hon byggir á atlit at útbúgving og royndum.

Klagari tykist at misskilja orðingina hjá Uttanríkis- og mentamálaráðnum viðv. tí, at ein stjóri hefur ein fyrimun fram um aðrar umsøkjara, sum sagt varð í avgerðini, dagfest 16. mars 2021: “Leiklistaráðið eigur at hava í huga, at ein umsøkjari, ið hefur sitið í stjórarstarvinum í 15 ár, hefur ávísar fyrimunir fram um aðrar umsøkjara, tí kann grundgevast fyri, at minni týðningarmikil viðurskifti hjá øðrum umsøkjara, sum ikki eru stjórar á stovninum frammanundan, ikki eiga at vera avgerandi fyri ikki at seta viðkomandi í starv”.

Her leggur Uttanríkis- og mentamálaráðið dent á, at teir fyrimunir, ið sitandi stjóri hefur av at kenna stovnin, sum hann leiðir, **ikki** skulu vera avgerandi fyri at seta sama stjóra aftur. T.e. at ein umsøkjari, ið ikki er stjóri frammanundan, hvørki kann ella skal vera avskorin frá starvinum, tí hann ikki kennir stovnin innanifrú á sama hátt, sum ein sitandi stjóri ger.

At enda kann skoytast uppí, at góðvarni til setta stjóran (berettigede forventninger) tala greitt ímóti at ógilda ella afturkalla eina annars fult lógliga setan, sum lýkur øll formlig krøv og er grundað á øll saklig og viðkomandi atlit. Tað er týðandi at viðmerkja í hesum sambandi, at leiðslurætturin gevur setanarmyndugleikanum eitt rættiliga breitt rásarúm at gera metingar av skikkaðum umsøkjara, og setanarmyndugleikin kann eisini velja at raðfesta, hvussu saklig og viðkomandi atlit skulu vigast í metingini.“

Við skrivi, dagfest 29. juni 2021, vórðu viðmerkingarnar hjá Uttanríkis- og mentamálaráðnum sendar klagaranum til ummælis.

Tann 17. august 2021 sendi klagarin umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Viðv. kæru av setanartilgongd av stjóra fyri Tjóðpall Føroya

Víst verður til skriv frá Uttanríkis- og Mentamálaráðnum, dagf. 28. juni 2021. Leikarafelag Føroya hevur fylgjandi viðmerkingar til skrivið.

Til spurningin um, hvørt Leiklistaráðið var fullmannað í tíðarskeiðnum februar 2019 til februar 2020, ger UMMR galdandi, at so leingi, sum minst 5 limir eru, so er ráðið viðtøkuført.

Til hetta er at siga, at viðtøkuføri og generel manning av ráðnum sambært krøvunum í lógini, als ikki er tað sama.

Kravið sambært § 2 í løgtingslóg nr. 68 frá 2.mai 2003 er, at Leiklistaráðið skal vera mannað við 7 limum, sum skulu veljast eftir nærri ásettum reglum. Hetta krav er galdandi til eina og hvørja tíð.

Lógin er púra greið: har skulu vera 7 limir – ikki millum 5 og 7 limir.

Lógarásetta samansetingin av førleikunum í Leiklistaráðnum skal tryggja, at neyðugi leiklistarligi fakkunnleikin er til staðar. Av tí at Ráðið ikki var fullmannað, manglaði neyðugi fakkunnleikin. Hetta er serliga átaluvvert, tá talan er um eina rættiliga drúgv setanartilgongd, og neyðugi fakkunnleikin, sbr. lógini, ikki var til staðar alla hesa tilgongd.

Allir teir 7 limirnir skulu fáa innkalling og harvið móguleika at møta á øllum fundum Leiklistaráðsins og luttaka í viðgerðini av málum og arbeiðinum í Leiklistaráðnum annars. Um tað so – eftir at allir teir 7 limirnir hava fingið innkalling – bert eru 5 sum møta á fundi, so er Ráðið viðtøkuført. Hetta er sjálvsagt ein grundleggjandi onnur støða enn, at Leiklistaráðið í eitt heilt ár hevur verið mannað í stríð við lógina.

Afturat teirri objektivt staðfestu mangulfullu manningini, er eisini vert at presisera, at lógarásetta samansetingin av førleikunum í Leiklistaráðnum roynir at tryggja neyðugu førleikarnar við at seta krav um "innlit til mentan og pallist". Serligu listafaklugu førleikarnir liggja tó hjá liminum tilnevndur av Leikarafelag Føroya, starvsfólkaumboðnum og móguliga liminum tilnevndur av LISA, um viðkomandi er eitt yrkisfólk innanfyri leiklist. Ráðið var ikki fullmannað, og tað var netupp limir við fakkunnleikanum innan leiklistaþekið, ið manglaði. Sessurin hjá starvsfólkaumboðnum var, sum nevnt, ikki settur í eitt ár, og umboðið fyri Leikarafelag Føroya var harafturat – eftir tí upplýsta - ikki luttakandi í arbeiðinum við setanartilgongdini, tí hann sjálvur vildi søkja starvið.

Tá ið starvsfólkaumboðið hevur manglað í eitt heilt ár, manglar sjálvsagt avgerandi input í samrøðuna um listafaklugu krøvini og bygnað av stovninum við atlit til tað listafakluga.

UMMR vísir á, at tað liggur innafyri leiðslurættin hjá arbeiðsgevara m.a. at raðfesta hvussu saklig og viðkomandi atlit skulu vigast í metingini, og at leiðslurætturin gevur setanarmyndugleikanum eitt rættiliga breitt rásarúm. Til hetta vil Leikarafelagið viðmerkja, at leiðslurætturin ikki gevur setanarmyndugleikanum *frítt* rásarúm, tí sjálvsagt skal leiðslurætturin útinast innanfyri karmarnar á galdandi lóggávu, og við fyriliti at teimum atlitum og krøvum, sum vóru sett í starvslýsingina. Leikarafelagið meinar grundleggjandi, at Leiklistaráðið sum setanarmyndugleiki er farin útum tær rammur og heimildir, sum lógin v.m. gevur, sí eisini áður framfórda ...”

Við skrivi, dagfest 18. august 2021, vórðu viðmerkingarnar hjá klagaranum sendar Uttanríkis- og mentamálaráðnum til kunningar og móguligar viðmerkingar.

Tann 24. august 2021 sendi Uttanríkis- og mentamálaráðið umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Vísandi til svarrit frá ..., advokati, til Løgtingsins Umboðsmann vegna Leikarafelagið, dagf. 17. aug. 2021, gevur svarritið ikki Uttanríkis- og mentamálaráðnum orsök til stórvegis viðmerkingar til málið annað enn, at ráðið er ikki samt í áskoðanini hjá advokatinum viðvíkjandi viðtøkuføri. Víst verður á § 2, stk. 2 í kunngerð nr. 110 frá 11. nov. 2003, har ásett er, at Leiklistaráðið er viðtøkuført, tá ið minst 5 ráðslimir eru møttir á fundi. Við atkvøðugreiðslu er vanligur meiriluti galdandi. Stendur á jøvnum, er atkvøða formansins avgerandi. Í hesum sambandi verður mint á, at talan var um eina viðtøkuføra og samda setanarnevnd. Harumframt talar góðvarni hjá starvssetta greitt ímóti, at grundarlag skuldi verið fyri at ógilda ella at afturkalla avgerðina (tertierar umstøður).“

Tann 31. august 2021 kunnaði umboðsmaðurin klagaran um skrivið frá Uttanríkis- og mentamálaráðnum, og at umboðsmaðurin nú fór undir endaligu viðgerðina av málinum.

Niðurstøða

Klagan snýr seg um viðurskiftini í setanartilgongdini at seta stjóra til Tjóðpall Føroya, herundir serliga manningina av Leiklistaráðnum, og at avgjørt var at seta sama stjóra fyri 4. ferð.

Viðvíkjandi manning av Leiklistaráðnum

Í klaguni verður víst á, at Leiklistaráðið ikki var fullmannað og tískil ikki uppfylti krøvini til lógina í eitt heilt ár frá februar 2019 til februar 2020. Harvið heldur klagarin, at Leiklistaráðið ikki hevði verið ført fyri at røkja sínar uppgávur í eitt heilt ár.

Uttanríkis- og mentamálaráðið (UMMR) hevur greitt frá, at Leiklistaráðið í fyrstani gjørdi av at seta ein setanarbólk við fyra limum av teimum sje, sum eru í Leiklistaráðnum, tá tað er fullmannað. Síðani víðkaði Leiklistaráðið bólkinn til at fevna um allar limirnar í Leiklistaráðnum. UMMR vísir á, at tað eru ongin formlig krøv til, hvussu nógv skulu manna ein setanarbólk, og tað er ikki óvanligt, at tað er eitt úrval av fólki í einum ráði ella stýri, sum verða sett at vera við í einum setanarbólki. UMMR heldur tí, at tað var í lagi í fyrstu syftu at seta fyra fólk í bólkinn. At bólkurin at enda var mannaður við øllum limunum í Leiklistaráðnum, metir UMMR kann síggjast sum ein demokratisk og breið tilgongd. Hinvegin heldur UMMR, at tað var óheppið, at starvsfólkaumboðið kom so seint við í setanartilgongdina, men metir UMMR tó, at hetta hevði ikki týðning fyri avgerðina um at seta stjóra í hesum føri.

Sambært § 2 í løgtingslóg um Tjóðpall Føroya og stuðul til leiklist v.m., setir landsstýrismaðurin eitt Leiklistaráð við 7 limum, ið verða tilnevndir soleiðis:

- 1) ein limur verður tilnevndur eftir tilmæli frá Leikarafelag Føroya
- 2) ein limur verður tilnevndur eftir tilmæli frá Meginfelag áhugaleikara Føroya
- 3) ein limur verður tilnevndur eftir tilmæli frá Listafólkasambandi Føroya

- 4) ein limur verður tilnevndur eftir tilmæli frá Tórshavnar Býráð
- 5) ein limur verður tilnevndur eftir tilmæli frá starvsfólkunum á Tjóðpalli Føroya
- 6) tveir limir verða tilnevndir eftir avgerð landsstýrismansins, og verður annar teirra formaður. Leiklistaráðið velur næstformann.

Sambært § 2, stk. 2 verður limur í Leiklistaráðnum settur fyri trý ár í senn, og kann ráðslimur í mesta lagi sita í nevdini í tvey fylgjandi ráðs skeið í senn. Sigur ráðslimur seg frá, verður annar valdur í hansara stað restina av valskeiðnum. Eingir varalimir verða valdir til Leiklistaráðið.

Sambært § 4 í lógini um Tjóðpall Føroya skal Leiklistaráðið tryggja samstarvið millum Tjóðpall Føroya, Meginfelag áhugaleikara Føroya, aðra leiklist og onnur lista- og mentanarøki, og ráðgeva landsstýrismanninum í leiklistaligum spurningum. Nærri reglur fyri starvsskipan, uppgávu og virksemini hjá Leiklistaráðnum, herundir førleikakrøv til ráðslimirnar, ásetir landsstýrismaðurin í kunngerð.

Sambært viðmerkingunum til lógina um Tjóðpall Føroya er tað fyri ein listaligan stovn sum Tjóðpall Føroya altavgerandi, at hann hevur listaligt frælsið og í størst møguligan mun er óheftur av politiska myndugleikanum. Tí var Leiklistaráðið sett sum stýri fyri Tjóðpall Føroya og samansett í samsvari við meginregluna um armslongd, og landsstýrismaðurin tilnevnir tí bert tveir av sjei limum, meðan hinir 5 limirnir umboða ymisk listalig og mentanarlig áhugamál.

Við hesum í huga haldi eg, at Leiklistaráðið eigur at taka atlit at nevndu meginreglu um armslongd í øllum sínum virksemini. Hetta merkir eitt nú, at tá avgerðir skulu takast, skal ansast eftir, at tað ikki kemur misjavni í umboðanina, so t.d. bæði umboðini vald av landsstýrismanninum einsamøll, kunnu verða avgerandi atkvøðurnar í eini avgerð. Hesum er tað tó í ávísan mun tikið hædd fyri í starvsskipanini fyri Leiklistaráðið, sum er gjørd við kunngerð nr. 110 frá 11. november 2003 um leiklistaráð. Her er ásett, at Leiklistaráðið er viðtøkuført, tá ið minst 5 ráðslimir eru møttir á fundi. Við atkvøðugreiðslu er vanligur meiriluti galdandi, og stendur á jøvnum er atkvøða formansins avgerandi. Sostatt kunnu teir tveir limirnir, tilnevndir av landsstýrismanninum, ikki einsamallir verða avgerandi í eini avgerð.

Kunngerðin nevnir tó einki um, hvussu ein møguligur setanarbólkur, valdur millum limirnar í Leiklistaráðnum, skal skipast, men eg haldi, at Leiklistaráðið eisini eigur at hava meginregluna um armslongd í huga í slíkum føri.

Í upprunaliga setanarbólkinum hjá Leiklistaráðnum vóru bert 4 limir, harav 2 vóru valdir av landsstýrismanninum. Samansetingin av hesum setanarbólki tykist ikki vera í samsvari við meginregluna um armslongd. Undir viðgerðini av umsóknunum varð setanarbólkurin tó víðkaður til at fevna um allar limirnar í Leiklistaráðnum.

Eg fari at mæla Uttanríkis- og mentamálaráðnum til at dagføra kunngerðina um leiklistaráð við tí fyri eyga at tryggja, at alt virkseimið hjá Leiklistaráðnum verður framt við atliti at meginregluni um armslongd.

Leiklistaráðið hevði í tíðarskeiðnum februar 2019 til februar 2020, t.v.s. bæði meðan fyrireikingin at lýsa eftir stjóra fór fram, og fram til setanarbólkurin byrjaði at viðgera umsóknirnar, bert 6 limir, tí eingin nýggjur var valdur at umboða starvsfólkini á Tjóðpallinum. Eg haldi hetta var sera óheppið og eisini í stríð við § 2, stk. 2, pkt. 3 í lógini um Tjóðpall Føroya, har tað stendur: “Sigur ráðslimur seg frá, verður annar valdur í hansara stað restina av valskeiðnum.”

Í málsskjølunum sæst, at hendan støðan tykist íkomin vegna misskiljing í samskiptinum millum Leiklistaráðið og UMMR, og tí uppsøgnin frá fyrrverandi starvsfólkaumboðnum ikki varð latin beinleiðis til UMMR. Fyri at tryggja, at tað framyvir ikki er ivi um, hvar fráboðanir um uppsøgnir skulu latast, vil eg mæla UMMR til, í sambandi við tilnevning av limum, eisini at kunna um mannagongd við uppsøgn og/ella gera ásetingar um hesi viðurskipti í starvsskipanini fyri Leiklistaráðið.

Í tí ítøkiligari førinum varð setanarbólkurin, sum upprunliga var 4 limir, víðkaður til allar 7 ráðslimirnar. Undirmanningin – sum seinni kom í vegna ógegni hjá nývalda starvsfólkaumboðnum - viðførði ikki eina tilsíðissetan av meginregluni um armslongd, men støðan kann hava skapt eina ójavnvág í umboðanini av ymiskum listaligu greinunum. Sambært málsskjølunum metti Leiklistaráðið, at málið um setan av stjóra tó kundi fremjast undir hesum umstøðum, tí Leiklistaráðið var viðtøkuført, og tí tann kunnleiki og tey atlit, sum starvsfólkaumboðið umboðaði, eisini vóru til staðar í Leiklistaráðnum við at 2 av hinum limunum í setanarbólkinum høvdu longri og styttri starvsfólkatilknýtið til Tjóðpallin.

UMMR hevur víst á, at tað er óheppið, at starvsfólkaumboðið kom so seint við í setanartilgongdina, men metir ikki, at hetta hevði týðning fyri avgerðina um at seta stjóra í hesum føri.

Eg havi onga viðmerking til hesar metanir hjá Leiklistaráðnum og UMMR, og havi ikki grundarlag fyri at halda, at setanartilgongdin hevði verið avgerandi øðrvísi, um starvsfólkaumboðið hevði verið við undir allari tilgongdini, ella at avgerðin um stjórasetanina hevði fingið annað innihald.

Viðvíkjandi setan av sama stjóra fyri 4. ferð

Í klaguni verður víst á, at sambært lógini er stjórin áramálssettur, og sambært viðmerkingunum kann hetta áramálið hægst vera 5 ár í senn. Tað ørkymlar klagaran, at setti stjórin er tann sami stjórin, sum hevur verið seinastu 15 árin. Klagarin heldur, at við hesi praksis gerst lógarásetta

áramálssetanin bert eitt eiti, og vísir á, at orsøkin til áramálssetan er vanliga eitt ynski um at tryggja listarliga endurnýggjan, listarliga menning, og at tryggja kreativa frælsið v.m. Sambært klagaranum verður hetta tryggjað best møgult við, at leiðslan innan hesi kreativu virkisøki javnan verður skift. Hann heldur tí, at verandi praksis ikki er í samsvari við endamálið, at hava áramálssettan stjóra í einum listarligum leiðarastarvi.

Viðvíkjandi ítøkiligum viðgerðini av umsóknunum, sigur klagarin seg hava orsök at halda, at objektivu metingarstøðini ikki eru hildin, og at umsøkjarnir ikki vórðu flokkaðir rætt. Víst verður á, at eingir umsøklarar í bólki 2 sluppu til setanarsamrøðu, hóast klagari hevur fingið upplýst, at umsøkjari í bólki 3 ikki hevði betri fysisitingarligar royndir og/ella útbúgving enn fleiri av umsøklarunum í bólki 2.

UMMR afturvísur, at lógarásetingin um áramálssetan skal lesast sum, at stjórin ikki kann verða settur aftur, og vísur á, at skipanin eisini kann grundgevast øvugt soleiðis, at stjórin skal eftirmetast á fimta hvørjum ári, um viðkomandi søkir aftur. Tá hava aðrir umsøklarar møguleikan at søkja starvið, og Leiklistaráðið metir síðani út frá øllum umsøklarum, hvør er tann best skikkaði til starvið. Um ein annar umsøkjari hevði verið settur betur skikkaður, hevði sami stjóri ikki verið settur aftur. Á tann hátt verður tryggjað, at tann, ið settur verður er best skikkaður.

UMMR vísir á, at lýsingin eftir stjóra ásetir viðkomandi krøv til førleikar og royndir hjá umsøklarum. Setanarbólkurin gjørði eina samanberandi talvu yvir allar umsøklararnar, har til bar at samanbera førleikar, royndir og fatan av starvinum. Metingin av umsøklarunum bygdi á tey formligu krøv, sum víst varð til í starvslýsingini.

Í tilgongdini hava metingar verið gjørdar av øllum umsøklarunum. Teir tríggir umsøklararnir, ið komu til samrøðu, luku allir krøvini í starvslýsingini. Teir báðir umsøklararnir, ið valið at enda stóð ímillum, vóru sambært setanarbólkinum báðir skikkaðir til starvið. Út frá eini endaligari samanberandi meting avgjørði Leiklistaráðið at seta tann umsøkjaran í starvið, sum tað metti vera best skikkaðan at leiða stovnin komandi fimm árin.

Við grundarlagi í gjøgnumgongd av øllum skjølum í málinum hevur UMMR mett, at tilgongdin hjá Leiklistaráðnum, at seta stjóra fyri Tjóðpall Føroya, hevur verið saklig.

Sambært § 3 í lógini um Tjóðpall Føroya setir Leiklistaráðið stjóra fyri Tjóðpall Føroya. Stjórin er áramálssettur. Í viðmerkingunum til § 3 í lógini um Tjóðpall Føroya stendur soleiðis um stjórarstarvið og áramálssetanina : “Stjóraskeiðið er í mesta lagi 5 ár í senn. Stjórin skal hava útbúgving innan leiklistaliga yrkið, eitt nú leikstjóri, sjónleikari, leiklistafrøðingur ella líknandi, ella hava drúgvar royndir innan leiklist.”

Eg haldi, at út frá lógartekstinum og viðmerkingunum til lógina er ikki grundarlag fyri at siga, at áramálssetanin í hesum føri merkir, at tað er forboð fyri at seta sama stjóra aftur. Um hetta

var ætlanin við áramálssetanini, skuldi hetta verið ásett í lógartekstinum og/ella komið greitt fram í viðmerkingunum.

Tá áramálssetanin hjá einum stjóra er úti, og starvið aftur verður lýst leyst, hevur viðkomandi stjóri rætt til at søkja starvið av nýggjum. Avgerandi fyri um hesin aftur kann verða settur sum stjóri fyri Tjóðpall Føroya, er, um hesin, út frá eini heildarmeting av øllum umsøkjarunum, lýkur førleikakrøvini, ið sambært lógini um Tjóðpall Føroya og lýsingini eru sett til starvið, og verður mettur at verða best skikkaður til starvið.

Eftir at hava gjøgnumgingið málið, havi eg eins og UMMR ikki orsök til at halda, at Leiklistaráðið ikki hevur tikið saklig atlit í síni meting av umsøkjarunum og í tilgongdini at seta stjóra fyri Tjóðpall Føroya.

Burtursæð frá omanfyristandandi viðmerkingum um, at UMMR átti at skipa greiðari mannagongd fyri, hvussu farast skal fram, tá limur tekur seg úr Leiklistaráðnum, og tilmæli mínum um at gera reglur, sum skulu tryggja, at alt virksemi hjá Leiklistaráðnum verður framt við atlitum at meginregluni um armslongd, geri eg ikki meira við málið.

Hanna Vang
Løgtingsins umboðsmaður